



Nyt om forskning i det danske *heroin-program*

nr. 1, marts 2010

I foråret 2008 vedtog det danske folketing at tilbyde behandling med heroin til en gruppe udvalgte stofbrugere i Danmark. I den forbindelse besluttede KABS VIDEN at finansiere et forskningsprojekt, der skal undersøge det nye behandlingstilbud.

Forskningsprojektet er etableret som et samarbejde mellem KABS VIDEN og Institut for Antropologi, Københavns Universitet, og ledes af post.doc. Katrine Schepe-lern Johansen. Dette nyhedsbrev informerer om forskningsprojektet og vil udkomme fire gange om året. Du kan tilmelde dig nyhedsbrevet ved at skrive til: katrine.s.johansen@anthro.ku.dk.

Introduktion til det danske forskningsprojekt

Beslutningen om at introducere heroin som behandlingstilbud i Danmark var blandt andet baseret på en række udenlandske forskningsprojekter, som har vist, at heroin kan være en mere effektiv behandlingsform end metadon for nogle stofbrugere. Undersøgelserne er gennemført i Schweiz, Holland, Tyskland, Spanien, Canada og Storbritannien.

Alle undersøgelserne har fokuseret snævert på heroins effekt set i forhold til metadon, og det betyder, at der er en række aspekter ved heroinbehandlingen, som ikke eller kun i begrænset omfang er undersøgt.

Derfor handler det danske forskningsprojekt først og fremmest om brugernes syn på behandlingen og på, hvad behandlingen betyder for deres liv. Det undersøger også personalets syn på behandlingen og behandlingsinstitutionernes hverdagsliv.

Endelig vil projektet give viden om, hvilken betydning den konkrete organisering af behandlingstilbuddene har, og i hvilket omfang behandlingen leder til brugernes forankring og udnyttelse af andre sociale tilbud. Undersøgelsen vil dermed give værdifuld viden om, hvilken rolle heroinbehandlingen i Danmark får i forhold til andre tilbud.

Projektets forskningsspørgsmål er:

1. Hvordan planlægges, organiseres og udføres heroinbehandling?
2. Hvilken effekt er der af behandlingen?
3. Hvordan oplever brugerne behandlingen?
4. Hvordan oplever personalet behandlingen?
5. Hvordan er brugernes kompliance?
6. Hvordan ændrer brugergruppens sammensætning sig? Hvordan rekrutteres brugerne?

Til afdækning af disse spørgsmål bruges flere forskellige metoder; henholdsvis kvantitative og kvalitative metoder i forskellige kombinationer. Et kvalitativt studie gør rede for brugerne og behandlingen, og det vil blive suppleret af et kvantitativt studie af heroinbehandlingens effekt.

Undersøgelsen er forankret i og finansieret af KABS VIDEN, men vil blive udført i samarbejde med de øvrige behandlingscentre, som også er inddraget i den endelige udformning af undersøgelsen. De øvrige centre vil blive drevet af København, Odense, Esbjerg og formentlig Århus kommuner.

Med sin bredde, fokus og differentierede metoder vil undersøgelsen komplementere Sundhedsstyrelsens evaluering af heroinbehandling, der vil blive offentliggjort i løbet af 2011, og den endelige udformning af undersøgelsen er udarbejdet efter konsultation med Sundhedsstyrelsen. Undersøgelsen vil ligeledes udgøre et værdifuldt supplement til de udenlandske undersøgelser af effekten af behandling med heroin.

En mere detaljeret forskningsplan kan findes på: <http://www.kabs.dk/media/24668/forskningsplan.pdf>

Status for det danske forskningsprojekt

I løbet af foråret og sommeren 2009 har projektet været i kontakt med de misbrugscentre, som skal stå for behandlingen, for at få deres input til projektet og diskutere, hvordan projektet i praksis kan udføres. Centerlederne fra disse centre følger projektet i en ERFA-gruppe, der er etableret i forbindelse med heroinbehandling.

Projektets forsker har i årets løb deltaget i forskellige planlægningsmøder og i studieture til henholdsvis London og Hamburg, for at kunne følge dele af planlægningsprocessen frem mod den endelige etablering.

I januar 2010 deltog det første hold ansatte fra misbrugscentrene i det nationale uddannelsesprogram



med henblik på at være klar til at modtage de første brugere slut vinter/start forår 2010. Forskningsprojektet deltog også i denne uddannelse: Dels for at hjælpe til med at evaluere kurset. Dels for at få et indblik i, hvilke overvejelser, personalet gør sig og hvilke problemer og etiske dilemmaer, der på det tidspunkt i processen blev diskuteret.

Dataindsamlingen på de enkelte heroinklinikker er startet medio februar og kommer dermed til at følge brugerne fra første færd, når de starter i behandling.

Den første artikel, der udspringer af forskningsprojektet, er blevet publiceret i "STOF – Tidsskrift for stofmisbrugsområdet", vinternummer 2009/2010. Der er tale om en kort præsentation af forskningsprojektet, baseret på forskningsplanen.

Yderligere oplysninger

Vedrørende forskningsprojektet og nyhedsbrevet fås ved henvendelse til Katrine Schepelern Johansen (katrine.s.johansen@anthro.ku.dk). Næste nummer af nyhedsbrevet udkommer i 2. kvartal 2010.

Resultater fra det engelske heroinforsøg: RIOTT

Den 15. september 2009 blev resultaterne af den seneste undersøgelse – RIOTT-forsøgene i Storbritannien – præsenteret på en konference, som projektets forsker også gæstede.

RIOTT står for Randomised Injecting Opioid Treatment Trial – et randomiseret forsøg med behandling med injicerbar heroin.

RIOTT-forsøgenes primære mål for en vellykket behandling var at sænke indtagelsen af gadeheroin. For de brugere i forsøget, der modtog heroin til injektion som behandling, oplevede ¾ et betydeligt fald i indtaget af gadeheroin, ¼ af disse (60 % af den samlede gruppe, der modtog heroin) holdt stort set op med at tage gadeheroin. Man kan læse mere om RIOTT forsøgene og resultaterne på hjemmesiden:

http://www.actiononaddiction.org.uk/news_and_campaigns/news/160_untreatable-or-just-hard-to-treat.

Den betydelige evidens, som den udenlandske forskning har produceret, har betydet at nærværende danske forskningsprojekt har plads til at fokusere på andre områder, herunder brugernes opfattelse af behandlingen.